

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ФИНАНСИ“

Приета от ФС (протокол № 11 от 25.04.2024 г.):

Приета от КС (протокол № 8 от 11.04.2024 г.):

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Д. Георгиева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „ПУБЛИЧНИ ФИНАНСИ (ОБЩА ЧАСТ)“

ЗА СПЕЦ: „Финанси“;

ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: VII

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ	ОБЩО (часове)	СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ, т.ч.:		
ЛЕКЦИИ	45	3
УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	165	-

Изготвили програмата:

1.
(доц. д-р Людмил Найденов)

2.
(доц. д-р Светлана Герчева)

Ръководител катедра:
„Финанси“ (доц. д-р Стоян Киров)

I. АНОТАЦИЯ

Цел на дисциплината: Обучението по дисциплината „Публични финанси (Обща част)“ преследва две основни цели. На първо място, да представи нови знания за концепциите и базовите идеи чрез които съвременната икономическа теория обяснява необходимостта, ролята, организацията и резултатите от дейността на публичния сектор в пазарната икономика. На второ място, да осигури информация относно динамиката и въздействието на публичните приходи и разходи (централни и местни) и да формира умения за управление на тяхната структура и насоченост.

Предварителни изисквания: Учебната дисциплина “Публични финанси (Обща част)” има за предмет на анализ финансовите аспекти на дейността на държавата и институциите от общественения сектор и изисква наличието на знания, формирани от дисциплините „Микроикономика“, „Макроикономика“ и „Въведение във финансите“.

Изграждане на знание и разбиране: Курсът предоставя актуална информация и способства за разбирането на икономическата роля на държавата в пазарното стопанство. Изясняват се особеностите на производството и доставката на национални и местни публични блага. Едновременно с това се дискутират теоретичните и практически проблеми на бюджетните системи и бюджетните решения, анализира се теорията и българската практика относно държавните разходи и данъчното облагане. В обхвата на дисциплината попадат и въпросите, касаещи дълговото финансиране на публични проекти и съвременните форми на организация и мениджмънт на публичния сектор. Специално внимание се отделя на проблемите на фискалната децентрализация и местните финанси.

Приложение на знанията и уменията: Курсът представя актуална законодателна информация в областта на публичните финанси и способства за формиране на умения за работа с бюджетна документация и за изграждане и управление на бюджети в държавния и общинския сектор. Придобитите знания и умения намират приложение в практиката на институциите от публичния сектор на централно и местно ниво.

Способност за разширяване на знанията и формиране на нови умения: Обучението по дисциплината осигурява теоретичния фундамент, методологичния инструментариум и законодателната база, необходими при изучаване на дисциплините “Осигурителни системи и фондове”, „Данъчно облагане” и „Приложни изследвания във финансите“.

Ключови компетентности: Обучението по дисциплината способства за изграждане и прилагане на цифрова компетентност, гражданска компетентност и предприемаческа компетентност.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1.	Публичен сектор и публични финанси	4	2	
1.1	Понятие за публични финанси. Публични финанси или икономика на публичния сектор			
1.2	Икономическа необходимост от държава и публичен сектор			
1.3	Структура, роля и характеристики на публичния сектор			
1.4.	Ефективност на използване на ресурсите в публичния сектор			

2.	Пазарни дефекти – въведение в проблема	4	2	
2.1	Понятие за пазарен провал (дефект) и типология на пазарните провали. Непазарни дефекти			
2.2	Несъвършената конкуренция като пазарен провал			
2.3	Външните ефекти като пазарен провал			
2.4	Варианти за решение на проблема с външните ефекти			
2.5	Асиметричната информация като пазарен провал			
3.	Публични блага	4	3	
3.1	Публичните блага като пазарен провал. Чисти публични блага			
3.2	Подход на Пигу			
3.3	Ефективно осигуряване на публични блага			
3.4	Понятие за смесени и клубни блага			
3.5	Оптимално предлагане на клубни блага: модел Бюкенън			
4.	Публичен избор	4	3	
4.1	Понятие и механизъм на публичния избор			
4.2	Парадокс на Кондорсе и теорема за невъзможността на К. Ароу			
4.3	Роля на медианния избирател и на групите със специални интереси			
4.4	Политически бизнес цикъл			
5.	Държавни разходи	4	3	
5.1	Дефиниране, роля и класификация на публичните разходи			
5.2	Теории за растежа на публичните разходи			
5.3	Методи за анализ и оценка на публични проекти			
5.4	Държавни разходни програми – теоретични основания и национална практика			
6.	Приходна система на публичния сектор	3	3	
6.1	Дефиниране, роля и класификация на публичните приходи			
6.2	Източници и методи за акумулиране на държавни приходи			
6.3	Форми на държавни приходи – обща характеристика			
6.4	Приходна система на България			
7.	Държавни заеми и държавен дълг	4	3	
7.1	Държавни заеми – видове, начини за сключване и начини за погасяване			
7.2	Дефиниция за национален, държавен, брутен и нетен дълг			
7.3	Индикатори за дългова тежест. Количествени методи за оценка на равнището на задлъжнялост			
8.	Въведение в теорията на публичния дългов мениджмънт	4	2	
8.1	Понятие и цели на дълговия мениджмънт			
8.2	Рискове свързани с управлението на дълга			
8.3	Активна и пасивна стратегия на дълговия мениджмънт			
8.5	Управление на задлъжнялостта в условията на дългова криза			
9.	Бюджет и бюджетна система	4	2	
9.1	Понятие и характеристики на бюджета			
9.2	Принципи за изграждане на бюджета			
9.3	Фискални правила – аргументи и практика в ЕС			
9.4	Бюджетна система (структура). Характеристика на отделните звена от бюджетната структура.			

10.	Бюджетно планиране и технология на бюджетния процес	3	2	
10.1	Теоретични основи и методи на бюджетно планиране			
10.2	Програмно-целево бюджетно планиране - етапи и предимства.			
10.3	Роля на бюрократа			
10.4	Бюджетен процес – понятие, цели, етапи			
11.	Местни финанси и местни публични блага	4	3	
11.1	Вертикална структура на публичния сектор. Финанси на централната власт и местни финанси			
11.2	Характеристики на местните публични блага			
11.3	Оптимално предлагане на местни публични блага			
11.4	Разходи и приходи на местните власти			
12.	Фискална децентрализация	3	2	
12.1	Понятие и необходимост от децентрализация. Фискална еквивалентност			
12.2	Икономически и политически ползи от фискалната децентрализация			
12.3	Рискове на фискалната децентрализация			
12.4	Измерване степента на децентрализация на публичния сектор			
	Общо:	45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА¹	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриално оценяване		
1.1.	Тест	1	30
1.2.	Есе	1	20
1.3.	Контролна работа	1	25
	Общо за семестриалното оценяване:	3	75
2.	Сесийно оценяване		
2.1.	Изпит	1	90
	Общо за сесийното оценяване:	1	90
	Общо за всички форми на контрол:	4	165

¹ При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Найденов, Л. (2020). Политиката на данъчна автономност – инструмент за повишаване ефективността и качеството на предлаганите публични блага. Икономическа наука, образование и реална икономика: развитие и взаимодействия в дигиталната епоха: Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция в чест на 100-год. от основаването на ИУ - Варна: Т. 3, Варна: Наука и икономика, 3, 2020, 456 - 463.
2. Найденов, Л. (2022). Качествени характеристики на регионалната данъчна свобода. Годишник на Стопанска академия "Д. А. Ценов" - Свищов, Свищов: Д. А. Ценов, 125 [СХХV], 39-64;
3. Найденов, Л. (2023). Фискални правила, бюджетни разходи и Covid-19. Инвестиции в бъдещето - 2023: Четиринадесета научно-приложна конференция с международно участие, 6 октомври 2023: Сборник доклади, Варна: НТС – Варна.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Найденов, Л. (2019). Проблеми при организацията на местните данъци в условията на фискална децентрализация. Инвестиции в бъдещето - 2019: Дванадесета научно-приложна конференция с международно участие, 3 - 4 октомври 2019: Сборник доклади, Варна: НТС - Варна, 121 – 125;
2. Герчева, С. (2021). Финансовата подкрепа на публичния сектор за енергийния преход в България. Годишна университетска научна конференция 2021, Национален военен университет "Васил Левски", том 8, В. Търново: Изд. комплекс НВУ В. Левски, 139-147.
3. Gruber, J. (2022). Public Finance and Public Policy. Worth Publishers;
4. Hyman, D. (2020). Public Finance: A Contemporary Application of Theory to Policy. Cengage Learning;
5. Jones S., Rhoades-Catanach, S. et al. (2023). Principles of Taxation for Business and Investment Planning. McGraw-Hill;
6. Khan, A. (2024). Fundamentals of Public Budgeting and Finance. Palgrave Macmillan.

Април 2024 г.